

Tibbi annotasiya-AMEA-5

Respublika Elmi Tədqiqatların Əlaqələndirilməsi Şurası

Təşkilatın adı	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyi Azərbaycan Tibb Universiteti
Sənədin növü	Tibb üzrə Fəlsəfə Doktoru dissertasiyasının annotasiyası
Təqdimat işinin adı	Trombositlərlə zəngin plazmanın endokrin sisteminə təsirinin patogenezinin araşdırılması
Təqdimat mövzusunun aid olduğu elmi problemin adı	Endokrin sistemi xəstəliklərinin patogenezinin araşdırılması
Etika komissiyasının qərarı	
İxtisas şifri	3243.01-Patofiziologiya
İxtisasın adı	Patoloji fiziologiya
İcraçının statusu	doktorant
İcraçı	Nərminə İlham qızı Cəfərova
Təvəllüdü	30.09.1981
Cinsi	qadın
İş yeri və vəzifəsi	1 nömrəli Bakı Tibb Kolleci "İnsanın normal anatomiya və fiziologiyası" və "Patologiyanın əsasları" fənn müəllimi, fənn komissiyasının sədri
Əlaqə	elektron ünvan: nermineceferova@gmail.com
Elmi rəhbər	Əməkdar elm xadimi, professor, tibb elmləri doktoru Qalib Qarayev mail:qalibqarayev_1947@mail.ru
Elmi məsləhətçi	
Sponsor	
Tədqiqatın yerinə yetiriləcəyi təşkilat	Azərbaycan Tibb Universiteti Ünvan: Ənvər Qasımzadə küç.14, AZ1022, Bakı, Azərbaycan tel: +994125973898; email: admin@amu.edu.az
Tədqiqatın yerinə yetiriləcəyi xarici təşkilat	yoxdur
Şəhər və il	BAKI- 2021
Maraqların toqquşması	yoxdur

TƏDQIQATIN MƏZMUNU

İşin adı	Trombositlərlə zəngin plazmanın endokrin sisteminə təsirinin patogenezinin araşdırılması
Problem	Endokrin sistemi xəstəliklərinin patogenezinin araşdırılması
Məqsəd	Trombositlərlə zəngin plazmanı orqanizmə yeritməklə yumurtalıqın kompensator funksiyasının artırma effektinin yüksəldilməsi və onun patogenezinin araşdırılması
Obyekt və müdaxilələr (xəstə qrupları və prosedurlar)	Şinşilla cinsinə mənsub olan dovşanlardan götürülmüş yumurtalıq, tireoid və hipofiz vəziləri, qan.
Əsas qiymətləndirmə kriteriyaları və onların ölçmə metodları	qanda hormonların təyini, yumurtalıqın, hipofiz və qalxanabənzər vəzilərin strukturunda baş vermiş dəyişikliklər
Açar sözlər	Trombositlər, plazma, yumurtalıqlar, qalxanabənzər vəz, hipofiz vəzi
Obyektinə görə işin növü	Eksperimental tədqiqatlar
Məqsədinə görə işin növü	Elmi-nəzəri
Klinik tədqiqatın modeli	Yoxdur
Obyekt-xəstələr (material)	Şinşilla cinsinə mənsub olan dovşanlar
Daxil etmə kriteriyaları	Yaşı, çəkisi, fiziki vəziyyəti
Çıxarma kriteriyaları	Normativə uyğun olmaması
Randomizasiya üsulu	4 qrup
Müdaxilənin növü	Eksperimental tədqiqat. Qandan trombositlərlə zənginləşdirilmiş plazmanın alınması, yumurtalıqların, qalxanabənzər və hipofiz vəzin çıxarılması və onların strukturunda baş vermiş dəyişikliklərin öyrənilməsi

Müdaxilənin açıqlanması	<p>Trombositlərlə zənginləşdirilmiş plazma hal-hazırda orqanizmin stimullaşdırıcı və üzvün kompensator imkanlarının yüksəldilməsi məqsədi ilə bir sıra patologiyaların müalicəsində müvəffəqiyyətlə istifadə edilir. Tədqiqat zamanı onun bu xüsusiyyəti patofizioloji baxımdan açıqlanacaqdır. Öncə trombositlərlə zənginləşdirilmiş plazmanın hansı hissəsinin daha effektiv olmasının öyrənilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Bu məqsədlə plazma sentrifüqadan keçirilmiş sınaq şüşəsinin üst, orta və alt qatlarından nümunə kimi götürülüb təcrübə heyvanının yumurtalıqına yeridiləcəkdir. 3 qrupda aparılacaq təcrübələrdə plazmanın hansı hissəsinin (qatının) yumurtalığın kompensator imkanlarını daha çox yüksəldilməsi müəyyən ediləcəkdir. Daha sonra trombositlərlə zənginləşdirilmiş plazmanın seçilmiş fraksiyasının qalxanvari və hipofiz vəzin funksiyasına təsiri öyrəniləcəkdir. Əldə olunmuş nəticələrin patogenezi aydınlaşdırmaq məqsədi ilə qanda ümumi zülalın, albumin və qlobulinin miqdarı təyin ediləcəkdir. Eyni zamanda adları çəkilən üzvlərin strukturunda baş verəcək dəyişikliklərin öyrənilməsi də nəzərdə tutulmuşdur.</p>
Statistik və riyazi işləmələr	Parametrik və qeyri-parametrik üsullarla
Aktuallığı	<p>Trombositlərlə zənginləşdirilmiş plazma bu gün tibbi praktikada geniş istifadə olunan müalicə vasitəsidir. Gec sağalan yaraların (1), uroloji xəstəliklərin (2,3), yumurtalıqların disfunksiyasının müalicəsində (4,5) trombositlərlə zənginləşdirilmiş plazma effektiv təsirə malik dərman vasitəsi kimi işlədilir. Son illərin tədqiqatları trombositlərlə zənginləşdirilmiş plazmadan istifadə sferasını daha da genişləndirmişdir (6). Bu gün artıq sümüyün regenerasiyasının sürətləndirilməsində, xoraların sağaldılmasında, transplant tutarlığının təmin edilməsində trombositlərlə zənginləşdirilmiş plazma əvəzsiz rol oynayır (7,8,9). Son onillikdə yumurtalıqların ehtiyat imkanlarının yüksəldilməsində trombositlərlə zənginləşdirilmiş plazmadan geniş surətdə istifadə edilir (10,11,12). Müəyyən olunmuşdur ki, orqanizmə trombositlərlə zənginləşdirilmiş plazmanın yeridilməsi maddələr mübadiləsinin, toxumaların regenerasiya və kompensator funksiyasını gücləndirir (13,14,15). Lakin hələ də trombositlərlə zənginləşdirilmiş plazmanın yumurtalıqların ehtiyat imkanlarının yüksəldilməsinin patogenezi sona qədər öyrənilməmişdir.</p>

Vəzifələr	<ul style="list-style-type: none"> • Trombositlərlə zəngin plazmanın üst, orta və aşağı qatının yumurtalıqların hormonal sisteminə təsir effektinin müəyyən edilməsi • Trombositlərlə zənginləşdirilmiş plazmanın qaraciyərin zülal funksiyasına təsirinin müəyyən edilməsi • Trombositlərlə zənginləşdirilmiş plazmanın qalxanvari vəziyyə təsirinin araşdırılması • Trombositlərlə zənginləşdirilmiş plazmanın hipofiz vəziyyə təsirinin öyrənilməsi • Trombositlərlə zənginləşdirilmiş plazmanın orqanizmin kompensator funksiyalarına təsirinin patogenezinin araşdırılması
Orijinallığı (yeniliyi)	<p>Tədqiqat işinin nəticələri trombositlərlə zənginləşdirilmiş plazmanın yumurtalıqların ehtiyat imkanlarının yüksəldilməsi xüsusiyyəti aşağıdakı patofizioloji mexanizm əsasında yerinə yetirilməsinin açıqlanması gözlənilir:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Qaraciyərin zülal sintezedici funksiyasını fəallaşdırmaqla • Hipofizin energetik resurslarını zənginləşdirməklə • Tiroid vəzi hormonlarını stimullaşdırmaqla
Gözlənilən nəticələr və onların elmi-praktiki əhəmiyyəti	<p>Araşdırılan elmi-tədqiqat işlərinin nəticələri trombositlərlə zəngin plazmanın yumurtalıqların ehtiyat imkanlarına təsir mexanizmini açıqlayacaq və onun əsasında yumurtalıqların ehtiyat imkanlarının artırılması üçün daha səmərəli müalicə kompleksinin hazırlanmasına imkan yaradılacaqdır.</p>
Maddi və texniki imkanlar	<p>Tədqiqatın yerinə yetirilməsi üçün lazım olan texniki avadanlıqlar Azərbaycan Tibb Universitetinin Elmi Tədqiqat Mərkəzində vardır</p>
Tədqiqatın yerinə yetiriləcəyi yer	<p>Azərbaycan Respublikası. Bakı şəhəri. Azərbaycan Tibb Universitetinin Elmi Tədqiqat Mərkəzi</p>
İşə başlama zamanı	<p>May 2021</p>
İşin bitmə zamanı	<p>May 2024</p>
İşin müddəti	<p>3 il</p>
İşin mərhələləri	<p>May 2021-ci il.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ədəbiyyat materiallarının toplanması 2. Ədəbiyyat icmal fəslinin yazılması. 3. Ədəbiyyat mənbəyindən toplanmış məlumat əsasında 2 məqalə hazırlamalı 4. Eksperimentlərin aparılması

2022-ci il.

1. Eksperimentlərin yekunlaşdırılması
2. Alınmış nəticələrin təhlili və statistikası
3. Alınan nəticələr əsasında 2 tezis və 3 məqalə yazmalı
4. Dissertasiyanın II fəslini yazmalı

2023-cü il.

1. Alınmış nəticələrə dair 2 məqalə hazırlamalı
2. Dissertasiyanı tamamlamalı
3. Avtoreferat yazmalı
4. Dissertasiyanın müdafiyyə şurasına təqdim edilməsi.

Ədəbiyyat:

1. "Classification and treatment of chronic nonhealing wounds. Successful treatment with autologous platelet-derived wound healing factors (PDWHF)". Knighton DR, Ciresi KF, Fiegel VD, Austin LL, Butler EL. 1986
2. "Аутологичная плазма обогащённая тромбоцитами: что это и для чего?" Владимир Л. Медведев, Михаил И. Коган, Игорь В. Михайлов, Сергей Н. Лепетунов. 2020
3. "Protective effect of platelet-rich plasma on urethral injury model of male rats". Tavukcu HH, Aytaç Ö, Atuş F, Alev B, Çevik Ö, Bülbül N, Yarat A, Çetinel Ş, Şener G, Kulaksızoğlu H. Neurourol Urodyn. 2018
4. "Autologous Activated Platelet-Rich Plasma Injection Into Adult Human Ovary Tissue: Molecular Mechanism, Analysis, and Discussion of Reproductive Response". Sills ES, Wood SH. 2019
5. "PRP tedavisinin endometriyum ve yumurtalıklar üzerindeki uzun vadeli ve kısa vadeli etkileri üzerine deneysel bir çalışma". Özcan BUDAK, Veysel TOPRAK, Can TÜRKLER. 2020
6. 'Guidelines for the use of Platelet Rich Plasma' Harmon K, Hanson R, Bowen J, Greenberg S, Magaziner E, Vandenbosch J, et al.
7. "Plateletten zengin plazma ve büyüme faktörlerinin kemik iyileşmesi üzerine olan etkileri". Dr.Dt. Melih Çakir Yrd. Doç. Dr. M. Cenk Durmuşlar 2014
8. "Обогащенная тромбоцитами плазма в лечении заболеваний и повреждений опорно-двигательного аппарата" Дейкало В.П., Мاستыков А.Н., Болобошко К.Б. 2011
9. "Treatment of chronic non-healing ulcers using autologous platelet rich plasma: a case series". Manish Suthar, Saniya Gupta, Suhail Bukhari & Venkatesh Ponemone *Journal of Biomedical Science* 2017
10. "Reactivating Ovarian Function through Autologous Platelet Rich Plasma intraovarian infusion". Konstantinos Sfakianoudis et al. Jun8, 2020
11. "Platelet-rich Plasma Promotes the Development of Isolated Human Primordial and Primary Follicles to the Preantral Stage." Hosseini L, Shirazi A, Naderi MM, Shams-Esfandabadi N, Borjian Boroujeni S, Sarvari A et al. 2017
12. "Intra-ovarian injection of platelet rich plasma into ovarian tissue promoted rejuvenation in the rat model of premature ovarian insufficiency and restored ovulation rate via angiogenesis modulation" Shahin Ahmadian, Sepideh Sheshpari et al. 2020
13. "Применение аутоплазмы, обогащенной тромбоцитами, в клинической практике". Ачкасов Е.Е., Безуглов Э.Н., Ульянов А.А., Куршев В.В., Репетюк А.Д., Егорова О.Н. 2013
14. "A new technique for hemodilution, preparation of autologous platelet-rich plasma and intraoperative blood salvage in cardiac surgery". M. Ferrari, S. Zia, M. Valbonesi 1987
15. "A Review of Platelet-Rich Plasma: History, Biology, Mechanism of Action, and Classification". Alves R. · Grimalt R. 2018

ELMİ RƏHBƏRİN İMZASI:

İCRAÇININ İMZASI: